

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

RADA

Uznesenie Rady o obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých

(2011/C 372/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

KEĎŽE:

V stratégii *Európa 2020* pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast sa celoživotné vzdelávanie a rozvoj zručností uznávajú za kľúčové prvky pri riešení súčasnej hospodárskej krízy, starnutia obyvateľstva a sociálnej stratégie Európskej únie.

Kríza zdôraznila dôležitú úlohu, ktorú môže vzdelávanie dospelých ⁽¹⁾ zohrávať pri dosahovaní cieľov stratégie *Európa 2020*, a to tým, že umožňuje dospelým zlepšiť svoju schopnosť prispôbiť sa zmenám na trhu práce a v spoločnosti, a to najmä pokiaľ ide o nízkokvalifikovaných a starších pracovníkov. Vzdelávanie dospelých je prostriedkom na zvýšenie kvalifikácie alebo rekvalifikáciu tých, ktorých zasiahla nezamestnanosť, reštrukturalizácia a zmeny v kariére, a zároveň významne prispieva k sociálnemu začleneniu, aktívnemu občianstvu a osobnému rozvoju.

SO ZRETELOM NA:

- uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2008 o vzdelávaní dospelých: *na vzdelávanie sa nikdy nie je neskoro*, v ktorom sa členské štáty vyzývajú, aby podporovali získavanie znalostí a rozvoj kultúry celoživotného vzdelávania, konkrétne vykonávaním politík v oblasti rovnosti žien a mužov, ktorých cieľom je dosiahnuť väčšiu prístupnosť a účinnosť vzdelávania dospelých;
- závery Rady z mája 2008 ⁽²⁾ o vzdelávaní dospelých, v ktorých sa po prvýkrát stanovil súbor spoločných priorít, ktorým sa má venovať pozornosť v oblasti vzdelávania dospelých, pripravila pôda pre intenzívnejšiu európsku spoluprácu medzi rôznymi zainteresovanými stranami a navrhlo niekoľko konkrétnych opatrení na roky 2008 – 2010 (ďalej len „akčný plán“) s cieľom zvýšiť účasť na vzdelávaní dospelých a zlepšiť jeho kvalitu;

⁽¹⁾ Na účely tohto textu zahŕňa pojem *vzdelávanie dospelých* celú škálu činností v rámci všeobecného i odborného formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ktorým sa dospelí venujú po ukončení počiatočného vzdelania a odbornej prípravy.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 140, 6.6.2008, s. 10.

3. uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli v Rade, z 21. novembra 2008 o lepšom začlenení poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania, v ktorom sa zdôraznil význam poradenstva ako pokračujúceho procesu, ktorý občanom každého veku a počas celého života umožní určiť ich schopnosti, kompetencie a záujmy, prijať rozhodnutia týkajúce sa vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania a riadiť ich individuálnu dráhu vo vzdelávaní, v práci a v iných oblastiach;

4. závery Rady z 12. mája 2009 ⁽³⁾, v ktorých sa stanovil strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020), ktorý je v plnom súlade so stratégiou *Európa 2020* a ktorého štyri ciele súvisiace s celoživotným vzdelávaním a mobilitou, kvalitou a efektivitou, spravodlivosťou, sociálnou súdržnosťou a aktívnym občianstvom, ako aj tvorivosťou a inováciou, sú rovnako relevantné aj pre vzdelávanie dospelých;

5. spoločnú správu Rady a Komisie na rok 2010 o pokroku, pokiaľ ide o vykonávanie pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 ⁽⁴⁾, v ktorej sa zdôrazňuje, že v rámci vzdelávania dospelých je tiež dôležité, aby sa pri jeho poskytovaní pokryla celá škála kľúčových kompetencií, a uvádza, že jednou z hlavných výziev je zabezpečiť, aby inovačné metódy boli prínosom pre všetkých študentov vrátane účastníkov vzdelávania dospelých;

6. hlavné iniciatívy stratégie *Európa 2020*:

— program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, v ktorom sa členské štáty vyzývajú k zabezpečeniu toho, aby ľudia získali zručnosti, ktoré sú potrebné pre ďalšie vzdelávanie a trh práce, a to prostredníctvom všeobecného, učňovského a vysokoškolského vzdelávania, ako aj vzdelávania dospelých,

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 117, 6.5.2010, s. 1.

- *európska platforma proti chudobe*, v ktorej sa navrhuje rozvoj inovačného vzdelávania pre znevýhodnené komunity s cieľom zabezpečiť, aby chudobní a sociálne vylúčení ľudia mohli žiť dôstojne a mohli sa aktívne zúčastňovať na živote spoločnosti,
 - *inovácia v Únii*, v ktorej sa podporuje excelentnosť pri rozvoji vzdelávania a zručností s cieľom zabezpečiť budúci rast založený na inovácii výrobkov, služieb a podnikateľských modelov v Európe, ktorá čelí problému starnúceho obyvateľstva a silným konkurenčným tlakom;
7. závery Rady z 11. mája 2010 o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy ⁽¹⁾, v ktorých sa uvádza, že rozšírenie prístupu k vzdelávaniu dospelých môže vytvoriť nové príležitosti pre aktívne začleňovanie a posilnenie sociálnej účasti;
8. rozhodnutie Rady z 21. októbra 2010 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov ⁽²⁾, ktorého snahou je podporiť účinné stimuly pre celoživotné vzdelávanie zamestnaných i nezamestnaných, „*čím sa zabezpečí, aby mal každý dospelý možnosť rekvalifikovať sa alebo dosiahnuť vyšší stupeň kvalifikácie*“;
9. závery Rady z 18. – 19. novembra 2010 o posilnenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave ⁽³⁾, v ktorých sa aktívne nabáda k väčšej účasti jednotlivcov na kontinuálnom odbornom vzdelávaní a príprave, zvýšenému investovaniu do rozvoja ľudských zdrojov, školeniam v rámci podniku a vzdelávaniu na pracovisku a užšej spolupráci medzi inštitúciami odborného vzdelávania a zamestnávateľmi, a to najmä pokiaľ ide o odbornú prípravu pracovníkov s nízkou kvalifikáciou.
- VÍTA SKUTOČNOSŤ, ŽE:
- sa začalo pracovať vo všetkých prvoradých oblastiach akčného plánu na roky 2008 – 2010, aj keď v každej krajine inou rýchlosťou:
- reformy v oblasti vzdelávania dospelých sú čoraz viac zakotvené v celkovom rozvoji vzdelávania a odbornej prípravy, a to konkrétne v rozvoji národných kvalifikačných rámcov a stratégií celoživotného vzdelávania,
 - zabezpečovanie kvality sa určilo ako jedna z dôležitých otázok vzdelávania dospelých a podnikajú sa kroky v rámci rozvoja profesijného profilu a odbornej prípravy pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých, akreditácie jeho poskytovateľov a zlepšenia poradenských služieb pre dospelých,
 - stále viac sa zameriava na podporu a vzdelávacie príležitosti pre tých, ktorí majú najnižšiu úroveň kvalifikácie, čím sa im poskytujú lepšie vyhliadky na začlenenie sa do pracovného života a spoločnosti,
- neformálne vzdelávanie a informálne učenie, ktoré predstavujú veľkú časť vzdelávania dospelých, sa čoraz viac uznávajú a oceňujú, ale záujem o validáciu je stále ešte príliš nízky,
 - začalo sa so zlepšovaním monitorovania oblasti vzdelávania dospelých.
- UZNÁVA VŠAK, ŽE:
- v záujme riešenia krátkodobých aj dlhodobých dôsledkov hospodárskej krízy je potrebné, aby dospelí pravidelne posilňovali svoje osobné a odborné zručnosti a kompetencie. Pri súčasnej nestabilite trhu práce a potrebe znižovať riziko sociálneho vylúčenia sa to týka najmä ľudí s nízkou úrovňou zručností a kvalifikácie. Všetci dospelí – aj vysokokvalifikovaní – však môžu výrazným spôsobom ťažiť z celoživotného vzdelávania.
- Aj napriek tomu rastie konsenzus o tom, že vzdelávanie dospelých predstavuje v súčasnosti najslabší článok rozvoja národných systémov celoživotného vzdelávania. Účasť na vzdelávaní dospelých naďalej klesá z 9,8 % populácie vo veku od 25 do 64 rokov v roku 2005 len na 9,1 % v roku 2010, čím sa zvýšený cieľ stratégie ET 2020, ktorým je hodnota 15 % do roku 2020, stáva ešte väčšou výzvou. Je potrebné venovať pozornosť prekážkam, akými je nízka motivácia a nedostatok zariadení poskytujúcich starostlivosť, ktoré by ženám a mužom pomohli zosúladiť rodinné a pracovné povinnosti so vzdelávaním.
- Podobne ako v iných odvetviach by sa aj v rámci vzdelávania dospelých malo prejsť na politiku založenú na výsledkoch vzdelávania, ktorej hlavným prvkom je samostatný študent, pričom nezáleží na tom, kde sa vzdeláva – či už je to v práci, doma, v miestnej komunite, v rámci dobrovoľníckych činností alebo v inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy – a mal by sa vytvoriť mnohostranný model riadenia, aký si takáto politika vyžaduje.
- Na vybudovanie sektora vzdelávania dospelých, ktorým bude možné podporiť stratégiu Európa 2020, je potrebné urobiť oveľa viac v súvislosti s efektívnym a účinným financovaním, poskytovaním druhej šance a získavaním základných zručností, akými sú čítanie, písanie a počítanie, ale aj digitálnych zručností, cieleným vzdelávaním pre migrantov, osoby, ktoré predčasne ukončia školskú dochádzku a mladých ľudí, ktorí sa nevrátili do vzdelávania, nie sú zamestnaní a nezúčastňujú sa ani odbornej prípravy, ako aj pre ľudí so zdravotným postihnutím a starších dospelých a v súvislosti so spoluprácou so zamestnávateľmi, sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou.
- V rámci realizácie akčného plánu sa tiež podčiarkol problém primeraného monitorovania oblasti vzdelávania dospelých vzhľadom na nedostatok vyhovujúcich štatistických údajov a hodnotenia opatrení politiky. Tvorbou politiky v oblasti vzdelávania dospelých založená na dôkazoch si vyžaduje komplexné a porovnateľné údaje týkajúce sa všetkých kľúčových aspektov vzdelávania dospelých, účinné monitorovacie systémy a spoluprácu medzi rôznymi agentúrami, ako aj vysokokvalitné výskumné činnosti.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 135, 26.5.2010, s. 2.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 308, 24.11.2010, s. 46.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 324, 1.12.2010, s. 5.

DOMNIEVA SA, ŽE:

celoživotné vzdelávanie je vzdelávanie od predškolského až do dôchodkového veku⁽¹⁾. Vzdelávanie dospelých je dôležitým prvkom celoživotného vzdelávania a zahŕňa celú škálu činností všeobecného i odborného formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ktorým sa dospelí venujú po ukončení základného vzdelania a odbornej prípravy.

Na to, aby sa mohlo stavať na výsledkoch akčného plánu z rokov 2008 – 2010 a doplniť pritom existujúce politické iniciatívy v oblasti školského vzdelávania, vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces) a odborného vzdelávania a prípravy (kodanský proces), je potrebný obnovený európsky program vzdelávania dospelých zameraný na to, aby sa každému dospelému umožnilo rozvíjať a posilňovať svoje zručnosti a kompetencie počas celého života.

Vzdelávaním dospelých sa môže významne prispieť k dosiahnutiu cieľov stratégie *Európa 2020* znížiť podiel osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, pod 10 %. Osobitná pozornosť by sa tiež mala venovať zlepšeniu poskytovania vzdelávania vysokému počtu nízkokvalifikovaných Európanov, na ktorých sa sústreďuje stratégia *Európa 2020*, začínajúc opatreniami zameranými na gramotnosť v čítaní, písaní a počítaní a druhú šancu, ktoré sú východiskom zvyšovania zručností pre prácu a život vo všeobecnosti. Získanie základných zručností ako východisko rozvoja kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie⁽²⁾, riešenie problému predčasného ukončovania školskej dochádzky⁽³⁾ a iných problémov, akými sú vzdelávanie a sociálne začlenenie migrantov, Rómov a znevýhodnených skupín, si vyžadujú spoločné opatrenia v rámci školského vzdelávania i vzdelávania dospelých.

Zároveň by sa malo uznať, že vzdelávanie dospelých môže zásadným spôsobom prispievať k hospodárskemu rozvoju, a to posilňovaním produktivity, konkurencieschopnosti, tvorivosti, inovácie a podnikavosti, a malo by sa podporovať.

V tejto súvislosti tiež existuje značná potreba zvýšiť úsilie na dosiahnutie cieľa stanoveného v stratégii *Európa 2020*, ktorým je zabezpečiť, aby aspoň 40 % mladých dospelých ukončilo terciárne alebo rovnocenné vzdelanie. Naplnenie tejto výzvy by prispelo k rozvoju konkurencieschopného hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii, ktoré naplno využijú svoje zdroje a ľudský kapitál.

PRETO VYZÝVA:

prijatý obnovený európsky program vzdelávania dospelých, ktorý bude pokračovať v práci v oblasti vzdelávania dospelých, doplní ju a zosúladí podľa štyroch strategických cieľov, ktoré Rada určila v strategickom rámci ET 2020. Program zameraný prvotne na obdobie rokov 2012 – 2014 (pozri prílohu) by sa mal chápať v kontexte dlhodobejšieho vízie pre vzdelávanie dospelých – v období do roku 2020, pričom sa bude usilovať o zlepšenie profilu tejto oblasti vo všeobecnosti a konkrétne o:

- i) zlepšenie možností dospelých získať prístup k vysokokvalitným vzdelávacím príležitostiam bez ohľadu na pohlavie, ich osobné a rodinné zázemie a kedykoľvek počas ich života s cieľom podporiť ich osobný a profesijný rozvoj, zodpovednosť, prispôsobivosť, zamestnateľnosť a aktívnu účasť v spoločnosti;
- ii) vytvorenie nového prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave dospelých, ktorý sa zameriava na výsledky vzdelávania a zodpovednosť a samostatnosť učiaceho sa;
- iii) zlepšenie informovanosti medzi dospelými o tom, že vzdelávanie je celoživotná snaha, na ktorej by mali počas svojho života pracovať v pravidelných intervaloch, a to najmä v období nezamestnanosti alebo zmeny v kariére;
- iv) podporu rozvoja efektívnych systémov celoživotného poradenstva, ako aj integrovaných systémov validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia;
- v) zabezpečenie komplexného poskytovania vysokokvalitného formálneho a neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy pre dospelých, ktoré sa zameriava na získanie kľúčových kompetencií alebo povedie ku kvalifikáciám na všetkých úrovniach európskeho kvalifikačného rámca, a to s podporou občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov, ako aj miestnych orgánov;
- vi) zabezpečenie pružných foriem vzdelávania, ktoré sa prispôbia rôznym vzdelávacím potrebám dospelých vrátane školení v rámci podniku a vzdelávania na pracovisku;
- vii) posilnenie povedomia zamestnávateľov o tom, že vzdelávanie dospelých prispieva k podpore produktivity, konkurencieschopnosti, tvorivosti, inovácie a podnikavosti a je dôležitým faktorom pri zlepšovaní zamestnateľnosti zamestnancov a ich mobility na trhu práce;
- viii) nabádanie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, aby prijímali menej tradičné skupiny študentov, akými sú dospelí, a tým prejavili sociálnu zodpovednosť a väčšiu otvorenosť spoločnosti ako celku a prispeli k riešeniu demografických výziev a potrieb starnúcej spoločnosti;
- ix) podporu úlohy sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti na jasnom vyjadrení potrieb odborného vzdelávania a vytváraní vzdelávacích príležitostí pre dospelých, ako aj optimalizáciu zapojenia centrálnych, regionálnych a miestnych orgánov;
- x) podporu vyváženého rozdelenia zdrojov na vzdelávanie a odbornú prípravu počas celého životného cyklu, pri ktorom sa vychádza zo spoločnej zodpovednosti a pevného záväzku zo strany štátu, najmä pokiaľ ide o príležitosti získať druhú šancu a rozvíjať základné zručnosti;

⁽¹⁾ Uznesenie Rady z 27. júna 2002 o celoživotnom vzdelávaní (Ú. v. EŠ C 163, 9.7.2002, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽³⁾ Ako sa zdôrazňuje v odporúčaní Rady z júna 2011 (Ú. v. EÚ C 191, 1.7.2011, s. 1).

- xi) zapojenie sociálnych partnerov a zvýšenie ich informovanosti o výhodách, ktoré má vzdelávanie na pracovisku a poskytnutie možnosti získať základné zručnosti aj pre nich;
- xii) vytvorenie rozvinutého systému poskytovania vzdelávania starším obyvateľom s cieľom podporiť aktívne, samostatné a zdravé starnutie, v rámci ktorého sa využijú ich vedomosti, skúsenosti a spoločenský a kultúrny kapitál v prospech spoločnosti ako celku;
- xiii) vyvinutie veľkého úsilia s cieľom podporiť vzdelávanie dospelých ako prostriedok posilnenia solidarity medzi ľuďmi z rôznych vekových skupín (napríklad prostredníctvom „medzigeneračného paktu“), ako aj medzi kultúrami a ľuďmi pochádzajúcimi z rôzneho prostredia.

VYZÝVA PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

1. sústredili svoje úsilie v období rokov 2012 – 2014 na prvoradé oblasti uvedené v prílohe k tomuto dokumentu, a tým prispeli k realizácii štyroch priorit strategického rámca ET 2020 v súlade so situáciou a právnymi predpismi jednotlivých krajín;
2. zabezpečili účinné styky s príslušnými ministerstvami a zainteresovanými stranami, sociálnymi partnermi, podnikmi, príslušnými mimovládnyimi organizáciami a organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom zlepšiť súlad medzi politikami v oblasti vzdelávania dospelých a širšími sociálno-ekonomickými politikami;
3. aktívne spolupracovali na úrovni EÚ s cieľom podporiť úspešnú realizáciu v uvedených prvoradých oblastiach, a to najmä tak, že:
 - i) plne využijú nástroje celoživotného vzdelávania dohodnuté na úrovni EÚ v záujme podpory účasti dospelých na vzdelávaní;
 - ii) v príslušných prípadoch využijú príležitosti na spolufinancovanie podporných iniciatív, ktoré poskytuje program celoživotného vzdelávania, konkrétne programy *Grundtvig* a *Leonardo da Vinci* a jeho následnícky program od roku 2014, ako aj štrukturálne fondy a iné nástroje;
 - iii) v spolupráci s Komisiou a prostredníctvom príslušných európskych sietí využijú otvorenú metódu koordinácie na podporu vzájomného učenia a výmenu osvedčených postupov a skúseností v oblasti vzdelávania dospelých;
 - iv) určia národného koordinátora s cieľom uľahčiť spoluprácu s ostatnými členskými štátmi a Komisiou pri realizácii programu vzdelávania dospelých.

VYZÝVA TIEŽ KOMISIU, ABY:

spolupracovala s členskými štátmi a podporovala ich pri vypracovávaní a realizácii obnoveného európskeho programu vzdelávania dospelých uvedeného v tomto dokumente, a to konkrétne pri uskutočňovaní priorit na roky 2012 – 2014 uvedených v prílohe I, najmä tým, že:

- i) zabezpečí komplementárnosť a súlad medzi politickými iniciatívami prijatými v súlade s týmto uznesením a tými, ktoré sú vypracované v súvislosti s ostatnými relevantnými politickými procesmi v strategickom rámci ET 2020, akými sú kodanský proces a bolonský proces, program modernizácie vysokoškolského vzdelávania EÚ a iniciatívy týkajúce sa gramotnosti a predčasného ukončovania školskej dochádzky, ktoré si vyžadujú spoločný prístup so zapojením školského vzdelávania aj vzdelávania dospelých, a bude podporovať rozmer vzdelávania dospelých vo všetkých týchto procesoch;
- ii) nadviaže pevné a trvalé styky s národnými koordinátormi určenými v členských štátoch a ostatných zúčastnených krajinách;
- iii) prostredníctvom organizácie činností partnerskej výmeny skúseností a preskúmaní, konferencií, workshopov a iných vhodných nástrojov a zlepšením – v rámci dostupných zdrojov – zberu údajov o vzdelávaní dospelých v aktualizovanom a ucelenom rámci ukazovateľov a referenčných hodnôt na rok 2013 umožní členským štátom a organizáciám podporujúcim vzdelávanie dospelých vymieňať si informácie o ich politikách a postupoch, ako aj hodnotení týchto politík a postupov;
- iv) zadaním štúdií a posilnením kapacít existujúcich výskumných štruktúr na analýzu otázok týkajúcich sa vzdelávania dospelých, ako aj prostredníctvom spolupráce so sieťou Eurydice a Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a inými relevantnými inštitúciami a plným využitím ich informačných a výskumných kapacít posilní vedomostnú základňu o vzdelávaní dospelých v Európe;
- v) nadviaže a zintenzívni spoluprácu s príslušnými medzinárodnými organizáciami, akými sú OECD (konkrétne využívaním výsledkov programu pre medzinárodné posúdenie kompetencií dospelých – PIAAC), OSN (najmä UNESCO) a Rada Európy, ako aj s inými relevantnými regionálnymi alebo celosvetovými iniciatívami, akým je napríklad „uzol“ celoživotného vzdelávania v rámci Stretnutia Ázia – Európa (ASEM);
- vi) na podporu realizácie tohto programu vzdelávania dospelých bude využívať fondy dostupné na európskej úrovni;
- vii) do spoločnej správy o pokroku ET 2020 zahrnie aj správu o vykonávaní tohto programu.

PRÍLOHA

EURÓPSKY PROGRAM VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

Prvoradé oblasti na obdobie rokov 2012 – 2014

Členské štáty sa vyzývajú, aby sa v príslušných prípadoch s podporou Komisie zamerali na tie oblasti uvedené nižšie, ktoré najviac zodpovedajú ich osobitným potrebám, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti v každom členskom štáte a v súlade s vnútroštátnymi prioritami.

1. Úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou

V záujme zvýšenia a rozšírenia účasti dospelých na celoživotnom vzdelávaní, v reakcii na schválený cieľ EÚ, ktorým je 15 % účasť na vzdelávaní dospelých, ako aj v záujme zvýšenia podielu mladých dospelých s terciárnym alebo rovnocenným vzdelaním na 40 %, sa členské štáty vyzývajú najmä na:

- stimulovanie dopytu a rozvoj komplexných a ľahko dostupných informačných a poradenských systémov doplnených o účinné podporné stratégie zamerané na zvyšovanie informovanosti a motivácie medzi potenciálnymi študentmi s osobitným dôrazom na znevýhodnené skupiny, osoby, ktoré predčasne ukončia školskú dochádzku, mladých ľudí, ktorí sa nevedelávajú, nie sú zamestnaní ani sa nezúčastňujú odbornej prípravy, a nízkokvalifikovaných dospelých, najmä tých, ktorí majú problémy s čítaním a písaním, s následným poskytnutím príležitostí získať druhú šancu, ktoré povedú k uznávanej kvalifikácii na úrovni európskeho kvalifikačného rámca,
- podporu zapojenia zamestnávateľov do vzdelávania na pracovisku s cieľom rozvíjať zručnosti špecifické pre konkrétne zamestnanie, ako aj rozšírené zručnosti, a to aj prostredníctvom pružnejšej pracovnej doby,
- podporu pružných študijných dráh pre dospelých vrátane väčšieho prístupu k vysokoškolskému vzdelaniu pre tých, ktorí nedosiahli bežné vstupné kvalifikácie, ako aj diverzifikáciu spektra príležitostí na vzdelávanie dospelých, ktoré poskytujú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania,
- zavádzanie plne funkčných systémov validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia a podporu ich využívania dospelými všetkých vekových kategórií a kvalifikačných úrovní, ako aj podnikmi a inými organizáciami.

2. Zlepšovanie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy

V záujme vybudovania silného sektora vzdelávania dospelých sa členské štáty vyzývajú, aby sa sústredili na:

- rozvoj systémov zabezpečovania kvality pre poskytovateľov vzdelávania dospelých, napríklad prostredníctvom systémov akreditácie, pričom sa zohľadnia existujúce rámce/normy kvality v ostatných odvetviach,
- zlepšovanie kvality pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých, napríklad definovaním profilov kompetencií, vytvorením efektívnych systémov počiatočnej odbornej prípravy a profesijného rozvoja a uľahčením mobility učiteľov, školiteľov a ostatných pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých,
- zabezpečenie udržateľného a transparentného systému financovania vzdelávania dospelých, ktorý je založený na spoločnej zodpovednosti s vysokým stupňom angažovanosti verejnosti v sektore a podpore tých, ktorí nemôžu platiť, vyváženom rozdelení prostriedkov medzi všetky zložky celoživotného vzdelávania, vhodnom príspevku k financovaniu zo strany všetkých zainteresovaných strán a preskúmaní inovačných spôsobov efektívnejšieho a účinnejšieho financovania,
- vytvorenie mechanizmov na zabezpečenie toho, aby poskytovanie vzdelávania lepšie odrážalo potreby trhu práce a prinášalo možnosti získať kvalifikácie a rozvinúť nové zručnosti, ktoré zlepšia schopnosť ľudí prispôsobiť sa novým požiadavkám meniaceho sa prostredia,
- zintenzívnenie spolupráce a partnerstva medzi všetkými zainteresovanými stranami v oblasti vzdelávania dospelých, a to najmä medzi verejnými orgánmi, rôznymi poskytovateľmi príležitostí na vzdelávanie dospelých, sociálnymi partnermi a organizáciami občianskej spoločnosti predovšetkým na regionálnej a miestnej úrovni v kontexte rozvoja „regiónov vzdelávania“ a miestnych centier vzdelávania.

3. Podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva prostredníctvom vzdelávania dospelých

V záujme rozvoja kapacity sektora vzdelávania podporovať sociálnu súdržnosť a poskytovať ľuďom, ktorí to potrebujú, druhú šancu na vzdelávanie a životné príležitosti, ako aj prispievať k zníženiu podielu osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, pod 10 % sa členské štáty vyzývajú, aby sa sústredili na:

- zlepšovanie zručností čítania, písania a počítania u dospelých, rozvoj digitálnej gramotnosti a poskytovanie príležitostí pre dospelých na rozvoj základných zručností a foriem gramotnosti potrebných na aktívnu účasť v modernej spoločnosti (napríklad ekonomická a finančná gramotnosť, občianske, kultúrne, politické a environmentálne povedomie, učenie o zdravom životnom štýle a spotrebiteľská a mediálna informovanosť),

- zvyšovanie poskytovania vzdelávania dospelých a nabádanie jednotlivcov, aby sa doň zapájali, ako prostriedku na posilňovanie sociálneho začlenenia a aktívnej účasti v spoločenstve a spoločnosti a zlepšovanie prístupu k vzdelávaniu dospelých pre migrantov, Rómov a znevýhodnené skupiny, ako aj zabezpečenie vzdelávania pre utečencov a žiadateľov o azyl v príslušných prípadoch vrátane vyučovania jazyka hostiteľskej krajiny,
- zvyšovanie príležitostí vzdelávať sa pre starších dospelých v kontexte aktívneho starnutia so zapojením dobrovoľníctva a s podporou inovačných foriem medzigeneračného vzdelávania a iniciatív na využívanie znalostí, zručností a kompetencií starších ľudí v prospech spoločnosti ako celku,
- venovanie pozornosti potrebám vzdelávania ľudí so zdravotným postihnutím a ľudí v osobitných situáciách, ktorí sú vylúčení zo vzdelávania, akými sú ľudia v nemocniciach, domovoch a väzení, pričom sa im zabezpečí primerané poradenstvo.

4. Posilňovanie tvorivosti a inovačnej schopnosti dospelých a prostredia, v ktorom prebieha ich vzdelávanie

S cieľom vytvoriť nové vyučovacie metódy a tvorivé prostredie vzdelávania dospelých, ako aj podporiť vzdelávanie dospelých ako prostriedok na posilnenie tvorivosti a inovačnej schopnosti občanov, sa členské štáty vyzývajú, aby sa sústredili na:

- podporu získavania prierezových kľúčových kompetencií, akými je naučiť sa učiť, iniciatívnosť a podnikavosť a kultúrne povedomie a vyjadrovanie, a to najmä uplatňovaním európskeho rámca kľúčových kompetencií vo vzdelávaní dospelých,
- posilnenie úlohy kultúrnych organizácií (napríklad múzeí, knižníc atď.), občianskej spoločnosti, športových organizácií a iných orgánov ako tvorivého a inovačného prostredia pre neformálne vzdelávanie a informálne učenie dospelých,
- lepšie využívanie IKT v súvislosti so vzdelávaním dospelých, ako prostriedku rozšírenia prístupu a zlepšenia kvality poskytovania vzdelávania, napr. využívaním nových príležitostí na vzdelávanie na diaľku a vytvorením nástrojov a platforiem elektronického vzdelávania s cieľom priblížiť sa k novým cieľovým skupinám, a to predovšetkým tým, ktoré majú osobitné potreby alebo žijú vo vzdialených oblastiach.

Na posilnenie uvedených prioritných oblastí v súlade so štyrmi strategickými cieľmi rámca ET 2020 sa členské štáty ďalej vyzývajú, aby prispievali k zlepšeniu zberu, porovnateľnosti a analýzy informácií a údajov o vzdelávaní dospelých na európskej, celonárodnej, regionálnej a miestnej úrovni.

5. Zlepšovanie vedomostnej základne o vzdelávaní dospelých a monitorovanie tejto oblasti

Členské štáty sa vyzývajú, aby sa sústredili na:

- aktívnu účasť na hlavných medzinárodných prieskumoch a štúdiách, akými sú prieskum vzdelávania dospelých (AES), prieskum kontinuálnej odbornej prípravy (CVTS) a program pre medzinárodné posúdenie kompetencií dospelých (PIAAC) a realizáciu kľúčových posolstiev, ktoré z nich vyplynú,
- zvýšenie úsilia o zber dostatočných základných údajov napríklad o účasti, poskytovateľoch, financovaní, výsledkoch a širšom prínose vzdelávania pre dospelých a spoločnosť a rozšírenie zberu údajov aj na vekovú skupinu po 64 rokoch v súvislosti s predlžovaním pracovného života,
- posilnenie monitorovania a posudzovania vplyvu rozvoja a výkonnosti oblasti vzdelávania dospelých na európskej, celonárodnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom sa lepšie využijú existujúce nástroje, pokiaľ je to možné,
- zintenzívnenie výskumu a hĺbkovej analýzy problémov týkajúcich sa vzdelávania dospelých, rozšírenie rozsahu výskumných činností tak, aby zahŕňali nové oblasti, a podporu analýzy zameranej viac na interdisciplinárne otázky a otázky perspektív,
- podanie správy o politikách vzdelávania dospelých v rámci spoločnej správy o pokroku týkajúcej sa ET 2020.